

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 404/2012-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. A. M., všetci bytom B., zastúpených advokátkou JUDr. J. C., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 192/2011-370 z 19. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. A. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2012 doručená sťažnosť J. M., D. M., O. M. a M. A. M., všetci bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. J. C., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 192/2011-370 z 19. apríla 2012 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 7 C 90/2006-316 z 15. novembra 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol návrh sťažovateľov ako navrhovateľov o náhradu škody a nemajetkovej ujmy a *„o určenie, že základné ľudské právo navrhovateľov 1/, 2/ pokojne užívať svoj majetok a základné ľudské právo navrhovateľov 1/, 2/, 3/ a 4/ na ľudské zaobchádzanie a na zachovanie ľudskej dôstojnosti“*.

Na odvolanie sťažovateľov krajský súd potvrdil napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu.

Sťažovatelia namietajú porušenie nimi označených práv rozsudkom krajského súdu z dôvodu podľa nich nesprávnych skutkových a právnych záverov v ňom vyslovených.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vyslovil porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, zrušil tento rozsudok a priznal im finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

rozsudkom krajského súdu, ktoré je podľa nich založené na nesprávnych skutkových a právnych záveroch.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) ako i práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol: „Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že prvostupňový súd vzhľadom na vykonané dokazovanie zistil skutkový stav veci v zmysle ust. § 153 ods. 1 O. s. p. v dostatočnom rozsahu. O návrhu rozhodol vecne správne, keď ho zamietol a to v časti týkajúcej sa náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd ho preto ako vecne správny v tejto časti potvrdil, hoci sčasti z iných právnych dôvodov.

Prvostupňový súd postavil svoje zamietajúce rozhodnutie jednak na premlčaní uplatnených nárokov na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy a tiež na

nepreukázaní splnenia všetkých zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. V časti návrhu o určení, že boli porušené základné ľudské práva navrhovateľov, je rozhodnutie súdu prvého stupňa založené na závere o nedostatku právomoci všeobecných súdov rozhodovať o takomto predmete konania...

Súd prvého stupňa po právnej stránke návrh navrhovateľov v časti týkajúcej sa uplatnenej náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy oprel o ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (účinného do 30. 6. 2004), nie aj o ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (účinného od 1. 7. 2004). S týmto právnym posúdením súdu prvého stupňa sa odvolací súd nestotožnil.

Ako vyplýva z konečnej úpravy žalobného petitu navrhovateľmi (podanie doručené prvostupňovému súdu dňa 31. 3. 2008, č. l. 198 a nasl.), títo nesprávny úradný postup zo strany polície a prokuratúry videli v nečinnosti týchto orgánov činných v trestnom konaní, keď ich trestné oznámenia neviedli k vzneseniu obvinenia voči osobám dôvodne podozrivým zo spáchania trestnej činnosti, ale keď ich oznámenia boli v konečnom dôsledku vybavené uznesením vyšetrovateľa o odložení veci (uznesenie OÚV PZ v Lučenci pod ČVS: OÚV-478/20-Lc-97, uznesenie OÚV PZ v Lučenci pod ČVS: OÚV-4/10-2000). Ďalej nesprávny úradný postup polície a prokuratúry videli vtom, že OÚV PZ v Lučenci na základe oznámenia podozrenia navrhovateľov o spáchaní trestného činu datovaného dňom 26. 9. 2002, neposúdil tento skutok ako trestný čin vydierania a trestný čin poškodzovania veriteľa. Orgány prokuratúry nevyužili svoje dozorové oprávnenia a nezabezpečili zákonnosť postupu a rozhodnutí vyšetrovateľa. Navrhovatelia v konaní argumentovali tým, že polícia a prokuratúra sa svojím liknavým postupom spolupodieľali na zmarení výkonu úradného rozhodnutia a oni, navrhovatelia, tak nemohli užívať svoj majetok – tlačiarenský stroj Dominant 525, bolo im zabránené získať vydanie bezdôvodného obohatenia na základe právoplatného rozsudku, čím sa dostali do druhotnej platobnej neschopnosti, neboli schopní splácať svoje finančné záväzky (úver), bol im skonfiškovaný rodinný dom. Z dôvodu proti nim pokračujúcich útokov sa navrhovatelia rozhodli požiadať o azyl vo Švajčiarsku; po návrate zo Švajčiarska, kde sa im azyl získať nepodarilo, zistili, že vzhľadom na dražbu ich rodinného domu, zostali bez strechy nad hlavou a stali sa z nich bezdomovci.

Navrhovatelia trvali na tom, že nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní – polície a prokuratúry –pretrvávala aj po 1. 7. 2004, t. j. aj po tom, ako nadobudol účinnosť zákon č. 514/2003 Z. z. (ktorý zrušil predtým platný zákon č. 58/1969 Zb.), kedy im naďalej bola spôsobovaná škoda (prišli o nehnuteľnosť).

Navrhovateľmi tvrdený nesprávny úradný postup im mal teda spôsobovať následky v podobe škody aj po nadobudnutí účinnosti nového zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci; súd prvého stupňa mal preto ich nároky po správnosti posúdiť nielen podľa zákona č. 58/1969 Zb., ale aj podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to vo vzťahu k nimi tvrdenej škode, spôsobenej im nesprávnym úradným postupom (spočívajúcim v nečinnosti) po 1. 7. 2004.

Zodpovednosť štátu za spôsobenú škodu ako podľa zák. č. 58/1969 Zb., tak aj podľa zák. č. 514/2003 Z. z. vzniká za predpokladu naplnenia troch podmienok: existencie nesprávneho úradného postupu, vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody...

Prvostupňový súd skúmajúc podmienky splnenia zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom dospel k správne právnemu záveru, že tieto podmienky v súdenej právnej veci naplnené nie sú. Mal za to, že škoda, ktorá vznikla navrhovateľom, je dôsledkom ich obchodnoprávných vzťahov a nie ako dôsledok konania či nekonania orgánov činných v trestnom konaní.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci navrhovatelia nepreukázali existenciu nesprávneho úradného postupu orgánov polície a prokuratúry, a takýto záver nemožno oprieť ani o oznámenie Generálnej prokuratúry SR zo dňa 5. 11. 2004, na ktoré sa odvolávajú. Navrhovatelia samotní nečinnosť orgánov polície a prokuratúry preukazovali len všeobecnými tvrdeniami, s dôrazom na následky, ktoré mala mať tvrdená nečinnosť spomínaných orgánov na ich ekonomickú a sociálnu situáciu, vytykajúc odporcom 1/, 2/, že neposudzovali nimi podané trestné oznámenia aj podľa skutkových podstat iných trestných činov. Posúdenie naplnenia skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu je však v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní. Oznamovateľ podozrenia zo spáchania trestného činu nemá nárok na to, aby na základe jeho trestného oznámenia bolo vždy vznesené obvinenie, resp. toto skončilo podaním obžaloby voči konkrétnym osobám, t. j. aby orgány činné v trestnom konaní vo veci postupovali na základe jeho predstáv. V súdenej

právnej veci bola vec vedená na OÚV PZ v Lučenci pod ČVS: OÚV-478/20-Lc-97 právoplatne odložená; ďalšia vec vedená pod ČVS: OÚV-4/10-2000 viedla k podaniu obžaloby, o ktorej konal Okresný súd Lučenec pod č. k. 2T 247/2008; vec doposiaľ nebola právoplatne skončená (rozsudok súdu prvého stupňa bol odvolacím súdom zrušený a vrátený na opätovné prejednanie obžaloby). Na samotný priebeh vyšetrovania v trestnom konaní (osobitne z časového hľadiska) majú dosah viaceré okolnosti, o. i. aj spolupráca poškodených osôb. Vo veciach, v ktorých navrhovatelia podávali trestné oznámenia, mali postavenie poškodených osôb, pričom z dôkazov založených v spise vyplýva, že postup vo veci vedenej na OÚV PZ pod ČVS: OÚV-4/10-2000 komplikovala skutočnosť, že sa opakovane nepodarilo vypočítať práve navrhovateľa 1/, resp. navrhovateľov 1/, 2/, ktorí sa dlhšiu dobu zdržovali mimo územia republiky (v období azylového konania vo Švajčiarsku). Napokon ani samotné vznesenie obvinenia či obžaloby voči konkrétnym osobám, a teda postup orgánov činných v trestnom konaní podľa predstáv navrhovateľov, by v konečnom dôsledku zrejme ani nemusel viesť k výsledku, ktorý zjavne od trestných konaní na základe nimi podaných trestných oznámení očakávali navrhovatelia, a to k zníženiu či likvidácii ich finančných záväzkov, keď účelom trestného konania je predovšetkým v prípade preukázania trestnej zodpovednosti trestný postih, ktorý však nemusí byť automaticky spojený s priznaním náhrady škody poškodeným osobám. Ani podľa názoru odvolacieho súdu tak v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup odporcov 1/, 2/.

Predovšetkým však aj podľa názoru odvolacieho súdu na vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom v danej veci absentuje existencia príčinnej súvislosti medzi navrhovateľmi tvrdeným nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Navrhovatelia v konaní ničím nepreukázali (hoci navrhovateľov zaťažovalo dôkazné bremeno), že medzi nečinnosťou orgánov štátu (polície a prokuratúry) a im spôsobenou škodou existuje vzťah bezprostrednej príčiny a následku, t. j. že škoda by im nevznikla, pokiaľ by orgány polície a prokuratúry neboli nečinné... Vzhľadom na absentujúcu zákonnú podmienku existencie príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom tvrdenej škody potom neboli (súčasne) splnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, a to ani na základe zák. č. 58/1969 Zb., ani podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

Navrhovatelia okrem náhrady škody uplatňovali tiež priznanie im nároku na náhradu nemajetkovej ujmy... základným predpokladom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy je preukázaný vznik zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup a až po jeho spoľahlivom zistení môže súd na návrh účastníka skúmať splnenie predpokladov aj pre prípadné priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V predmetnej právnej veci však vznik zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup ani na základe zákona č. 58/1969 Zb. ani na základe zákona č. 514/2003 Z. z. zistený nebol, čo vylučuje možnosť priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako žiadali navrhovatelia.

Z uvedených dôvodov – keďže neboli splnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom – odvolací súd považoval za nadbytočné zaoberať sa ďalej otázkou premlčania navrhovateľmi uplatňovaného práva na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy...

Pokiaľ ide o návrh navrhovateľov v časti, v ktorej sa domáhali určenia, že boli porušené ich základné ľudské práva, a to základné ľudské právo navrhovateľov 1/, 2/ pokojne užívať svoj majetok a základné ľudské právo navrhovateľov 1/, 2/, 3/ a 4/ na ľudské zaobchádzanie a na zachovanie ľudskej dôstojnosti... Súd prvého stupňa si zjavne neuvedomil, že o tejto časti návrhu navrhovateľov už rozhodol, a to svojím uznesením zo dňa 3. 4. 2009 č. k. 7C 90/2006-321... súd prvého stupňa konanie o návrhu v tejto časti zastavil, s poukazom na nedostatok svojej právomoci konať vo veci... Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 11. 5. 2009. “

Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzovaný postup a rozsudok krajského súdu boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Naopak, krajský súd sa dostatočne vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľov v ich odvolaní proti rozsudku okresného súdu a svoje závery ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, t. j. tak, ako to vyplýva z požiadaviek základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý

proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Argumentáciu sťažovateľov nevyhodnotil ústavný súd ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde preto sťažnosť sťažovateľov v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2012